

Ніна Мацяш

**Шчаслівай
долю назаві...**

Лірыка

Мінск
Мастацкая літаратура
1990

ВІЗІТНАЯ КАРТКА

Спытаюцца: «Адкуль ты?

Скуль ты родам?»

І адкажу:

— З палескай той раўніны,

Якая з даледавіковых часаў

Пароднена і з доляй, і з нядоляй.

О, нездарма яна, мая старонка,

І Белым возерам глядзіць,

Як вечнасць,

І Чорным возерам глядзіць,

Як памяць...

Бярозаўшчына!

Жылкаю блакітнай

Пультуе Ясельда ў цябе на скроні.

Вясёлыя гаі твае бярозавыя

Нітуюцца з барамі ды з дубровамі,

Каб з травамі, імхамі, чаратамі

Няўзнак на ўвесь зеленасвет Еўропы важыць.

А ці ж не так і чалавечы лёс твой

Панітаваны з лёсам чалавецтва,

Мая Бярозаўшчына?!

Колькі тысяч

Дзяцей сваіх ахвяравала ты

І землям іншым, і народам іншым!..

І апыналіся бярозаўцы твае,

Чарнявыя ды русыя,

Натоўпам безаблічных бежанцаў ці эмігрантаў...

Выдатна патраплялі змазалелья іх рукі

Выпешчаць каву на плантацыях Бразіліі,

Вылузваць вугаль з нетраў Чылі,

Выдойваць буйваліц у пампах Аргенціны,

Вылоўваць жэмчут у прадоннях Палінезіі...

Але з гадамі выяўлялася, што з дна

Нядольнага туляння здабываўся імі

Адным-адзіны скарб:

Туга няшчадная

Па крыку кнігаўкі

Над лотацева-залатым разводдзем,

Па аксамітных азярынах лёну сіняга,

Па далікатным

Бэзава-ружовым цвеце бульбы,

Па васілёчку ў жыце ды буслянцы на страсе..

Не адбалець такому болю.

Шукалі хлеба на чужыне,

Чужынцамі ж падцятая, падмятая

Зямля радзінная была

Для самых лепшых,

Для адданейшых сыноў, дачок сваіх

Злавеснейшым

Канцэнтрацыйным лагерам «Бяроза»:

Як люта катавалі там, як праглі ўсмерціць

Самую думку, мару згаладалых

Пра іх найсаладзейшы хлеб —

Хлеб долі-волі

На прадзедамі тканым,

Адбеленым ад глуму чорнага абрусэ

Матчынай мовы...

Век не прыцьмець у памяці людской

Ні Мальчы прамінулага стагоддзя,
Засечанай да смерці бізунамі
За бунт супроць улад;
Ні расстраяным карнікамі Осаўцам
За тое, што найпершымі ў раёне
Калгасам выйшлі сустракаць вясну;
Ні Здзітаву, вядомаму яшчэ
Ў часы Іпацьеўскага метапісу, сённяя ж
Бяссмертна ўслаўленаму Здзітаўскаю абаронай;
Ні юнаму Белаазёрску,
Што рукатворным сонейкам расцвіў,
Каб не вярнуўся болей змрок былога.
Бярозаўшчына
Ўмелі пастаяць
За гонар свой, за песеннае заўтра твае дзеці —
Твае Альшэўскія ды Кутнікі, Труцькі,
Вячоркі, Руцічы, Хвядчэні
Барушкі, Коласы ды Салаўі,
Іх мноства, нескаронных,
Хоць былі
І ямішчы пры кляштары ў Бярозе,
І ўрочышча Смалярка, і траншэі
Утульналесай Броннае Гары,
Дзе тысячамі гінулі бязвінна
Славяне й неславяне,
Дзе па-зверску
«Звышчалавекі» нішчылі людзей.
Яшчэ й цяпер
Зялёную травінку з тых мясцін
Прыкусіш задуменна — й толькі потым,

І толькі потым сцяміш, скуль ён, гэты
Саленаваты прысмак на губах...
О ты, бяссмертны кругабег Жыцця!
Ды пчасна ўсведамляць, што на Зямлі,
Усюды, ўсюды, пад любым сузор'ем
А некалі ж ды выпее пара,
Калі любое селішча людское,
Як наша вёска Горыч,
Збудзе горыч
І назавецца Светачам нарэшце!
Гляджу на жытнія разлогі кута роднага
І думаю:
Хай ясніцца Твой дзень,
Хай непарушна мірным будзе неба
Над шчырай працай і над адпачынкам
Дзяцей Тваіх невааявітых, працавітых,
Хай зоркамі дастатку й хараства
Дамы іх свецяцца,
Як свецяцца іх душы!
Ім ёсць чым ганарыцца,
Ёсць чым жыць, І што апець,
І што яшчэ стварыць!
1986

СЯБРАМ

*Я не ару, не сею і не жну,
як не праду, не тку і не
будую.*

*Елісавета
Баграна*

Куды ні траплю — скрозь магу разлічваць
Калі не на свяцільнік — на лучынку,
Як не на белы хлеб — хоць на скарынку,
Як не на малако — хоць на ваду:
Людскога клопату хаця б расінку
Паўсюль знайду.

І не падлічваюць пры гэтым людзі,
А што за гэту ласку ім прыбудзе.

Я ж не ару, не сею і не жну я,
І не праду, не тку і не будую —
Выводжу толькі думкі на папас,
Над словам праўды зболенай шчырую.

Ці дарасту, ахвярнікі, да вас?

1987

І ТЫ — РАДЗІМА

Башкірыя! Зноў раннія снягі
Імкнуць з нябёсаў на твае разлогі,
А ты зычліва сцелеш мне пад ногі
Кілім гасціннасці найдарагі.

Башкірыя! Не бачыла яшчэ
Ні гор-лясоў тваіх, ні Агідэлі¹,
Ды ўжо мяне так шчодро абагрэлі
Агні твае ў імзе маіх начэй.

Башкірыя! Калі яшчэ вясна
З яе магутнай, жыватворнай ласкай?!.
Але цвіце дзівоснейшая краска
Душы тваёй, і мне цвіце яна!

Услухваюся ў песню: о, як шмат
У ёй журбы!.. Нібы ў бярозы ніцай...
Башкірыя! Мы ўжо не чужаніцы.
І ты — Радзіма. Дзякую. Рахмат.

1985

---

¹ Рака Белая.

НЕ ТРЭБА ПЫТАЦА

Не трэба пытацца, што можа
Любоў наша, еднасьць людская:
Не ўсё ўзяць нам тут на аброжак,
Вось справа якая.
Ды ўсё ж узаемныя смуткі
Мы здольны хоць трохкі ўтаймоўваць —
Пакуль не змялела ціхутка
Сардэчная мова.
Купаным у гэтым вытоку
Найгодных людскіх парыванняў,
І сам ён кладзецца пад крокі —
Шлях да ратавання.

1984

МАТЫЛЁК

*Часамі нават матыль
заляціць ды сядзе на стол...
Янка Брыль*

З прыватнага ліста

Нахалолі шыбы з ночы, затуманелі,
Па-асенням глядзяцца ў мокры сад.
Не забавілася слота, хмурай паняю
На пачэсны самы прасіцца пасад.

З ёю жарты, з ёю сваркі - надарэмныя,
Гаспадарліва шчыруе ад душы:
Носіць жухлую лістоту абярэмкамі,
Носіць суткамі дажджы ў гнілым кашы.

Ды бывае - неба гляне так падсінена!
І тады, нібы дзівосны госць здалёк,
У акно, што па нагоду зноў расчынена,
Трапятліва залятае матылёк.

Ах ты, госць мой! Рэха лета - выпадковае!
Аж вачам уласным веры не даю...
Як жа хораша замовай каляроваю
Ты няўтульнасьць заварожваеш маю!

Матылёчак, летуценнейка дзіцячае...
І лагодзяцца маршчынкі на ілбе,
І шчэ гэтулькі пяшчоты нерастрачанай:
Знік ты - я ж усё ўсміхаюся табе!..

1984

СТРАХ

«Каханы мой!»

А мне ты: «Не клянися!»

«Адзіны мой!»

А ты: «Не прысягай!»

О як ты, непаўторны мой, баішся,

Што раптам страціш спознены свой май!..

Табе ўсё роўна ўжо, што скажуць людзі —

Адно самому б толькі не здрабнець,—

Бо людзі перш апошляць ды асудзяць,

Пакуль сумеюць нешта ўразумець.

Каханы мой, о не, я не клянуса,

Адзіны мой, не прысягаю я:

Да вусцішнасці ж і сама баюся,

Што згіне, быццам здань, вясна мая.

Цалую распрамененыя вочы,

Гарнуса ўсёй істотай пад крыло

Ўзаемнасці, якую не сурочыць

Прызнаннямі — ўсім ростаням назло!

Ёсць толькі жыццяў нашых берагі...

Саколік мой,

Жаданы,

Дарагі...

1984

ЛАСТАЎЧЫНЫ БЕРАГ

О гэта ззянне спадзявання,

Што будзем, будзем разам мы,

Што лета нашага кахання

Навек нас выбавіць з зімы!..

Як доўга, цяжка мы блукалі

У зглухлых, ледзяных снягах,

Пакуль сябе не адшукалі

На ластаўчыных берагах.

Яшчэ між намі яр абставін,

Ды промень кладачкай пралёт,

Каб мы перамаглі расстанне,

Каб смутак знішчыць нас не змог.

Парыў і чысціня ў паглядзе —

Бяссмертны выклік небыццю.

Не здрадзім, родны мой, не здрадзім

Велікадушнаму жыццю!..

1987

* * *

Не люблю тэлефонных размоў.
Але ў свет мой званок уварвецца —
І зруйнае спакой да асноў,
І на голас твой сэрца сарвецца,
Як зрываецца птушка ў палёт,
І, як птушка, ў блакіце крыляе
У бяздонных нябёсах пяшчот,
Дзе душа да душы прамаўляе.
Любы мой, любы мой, любы мой!
І часовае — з намі навечна.
Знае доля, якою цаной
Выкуплялі ў яе мы сустрэчу.
Жаваронкавы міг светлыні,
Барані нас цяпер, барані!..

1988

* * *

Мой муж, мой вечны падарожнік,
Мой найраднайшы чалавеча!
Жывём — як на чужым парозе:
То зоркі сыплюцца на плечы,
То гром настрашвае, то замець
Рагоча, што — не маем кута...

Усё абвалачэ няпамяць —
І мілаванне, і пакуты.

Але ж і ў радасці, і ў скрусе
Наяве зліты мы і ў мроі.
Два целы возьме смерць, а мусіць
Здаволіцца душой адною.

1988

ПАВУЧОК

Сшалець ад радасці — як недарэчна,
Як гэта жалю варта, сапраўды,
Аслепнуць і забыць, што вечно, вечно
Ты тут на павуцінку ад жуды.

Падцяты ў самым сонцы, і не сцяміш,
Як апынешся зноў у чорнай яме...

«Няхай не трызніцца, што ты тут — волат!
Не блюзніцца ўсёўладдзе ўласных рук!
А вось пабач, які ты босы-голы!
Паслухай вось, бяссілы, сык гадзюк!..»

Цябе шкадуюць проста адмыслова!
А з ямы выбавіць хоць хто гатовы?

Варушыцца надзеі павучок...
Зноў выштукуеш залаты гачок?..

1988

АДКАЖЫ

Сонца любові — за чорнай тугою,
Боль над усім:
Дзеля чаго я, дзеля чаго
У лёсе тваім?..

Так пальмяна цягнуцца настрэчу —
Каб даказаць:
Блытаць каханне і лёс — недарэчы,
Іх не ўвязаць?..

Ты ці жартуеш на гэта як-небудзь,
Ці прамаўчыш...
Бо знаеш: адкрыта дарога на неба
Толькі праз крыж?..

Бо згодны: заманліва стаць крылатым,
Ды, што ні кажы,
Распятасць — нязмерна вялікая плата
За ззянне душы?..

1988

РОСПАЧ У ВЯЧЭРНІМ АЎТОБУСЕ

Уздрыгваюць ссутуленыя плечы...
Сутоніцца, і лівень на двары
Панура, утрапёна ў шыбы плешча,
Зняверыўшы пагодныя дары,—
І ты —
Рыдаеш, змоглы і стары...

Удаль дарога ўпоцёмках пралегла,
Бяжыць аўтобус па дарозе ўдаль,
Дзе ўсё ў вузёл раздратавання збегла:
Рух, і лятунак, і нясцерпны жаль...
Бяжыць аўтобус,
І жыццё прабегла.

Навідавоку ў маладосці дзёрзкай
Ёсць што аплакаць вопыту твайму.
...І шлях, і слота — сцэнай бутафорскай
Пякельнасці небутафорскіх мук,—
І палагодзіць іх
Няма каму...

1984

ДАЗВОЛ НА АДПАЧЫНАК

Быццам раптам кроў спуцілі з цела —
Бліск маланкі, потым — змрок густы...

Вось і маеш тое, што хацеда?
Гэткага спачынку прагла ты?

Што ж, цяпер адпачывай, нябога,—
Загадалі горкія радкі,—
Шчасце — вера, а твая дарога —
Вечна тупікі ды тупікі.
Б'ешся, б'ешся, як сляпая птаха,
То аб неба, то аб камяні.
А каханне ж — радасць, а не плаха.
Я не зычыў плахі.
Адпачні...

Нават слёз няма, адно здранцвенне...
Неба...

Тупікі...

Каменне!..

1985

ЯШЧЭ НЕ ДАРЭШТЫ

- Адкуль ты?

- З Беларусі.

- Беларус?

Ківаеш галавою: ну канешне!

І стане сэрцу соладка чамусь,

Хоць застанешся і спакойны знешне.

І песні ж беларускай не спяеш,

І хто такі — не ўпомніш — Каліноўскі:

Без гэтага нябедна пражывеш!..

Невераемна, што яшчэ... але ж

Шчэ соладка пры згадцы: край бацькоўскі...

1986

ЛІСТОК

Дубовы лісток падаеш —

як руку —

І два жалуды...

Не весела сэрцайкама на скразняку.

Халады.

Не нам іх баяцца. Нейк перажывем —

Людзьмі

ды з людзьмі.

А гэты лісток —

яму лепш у траве —

Ты садзьмі.

З маёй далані ты садзьмі яго сам

Без жалю-тугі:

Хай будзе як ёсць ужо ў нашых лясах,

Дарагі...

1984

ПРОСТРАНЬ КАХАННЯ

Паэма-калыханка

Якія мізэрныя мы
І якое жыццё наша горкае,
Калі скарб аддаём
неацэнны
Сумненням.
Сінція Віцьер. кубінскі паэт

Не атрымалася, не атрымалася,
Як малявалася, як спадзявалася.

Спіш, мая донечка? Спі, люлі-люлі...
Думкі мае, хоць бы й вы дзе прыснулі!

...Ты не прыкідваўся, о не.
Ты ў самым шчырым парыванні
Ад прагі ласкі, спачування
Тады хіснуўся да мяне.

Такія блізкія тугой,
Такія родныя самотай,
Як узаемнаю пяшчотай
Уваскрасалі мы з табой!

Былі шчаслівыя ж, былі!
Ты не ашукваўся, сам бачыў
Як цудадзейна свет іначай

Пад чыстым небама тых хвілін,

Калі і словы, і маўчанне —
Усё гучала як адказ,
Што ёсць ад бед паратаванне,
Ёсць. Любасць. Гэткая, бы ў нас.

Не атрымалася, не атрымалася,
Як уяўлялася, як абяцалася.

Спі, мая донька, расінка малая.
Толькі табою свой боль прыляюю.

Людзі, як зёлкі, чый род — палыновы.
Поўніцца горыччу тут ім не нова.

Голькі чарнобылю цёмнае сілы,
Што неаднойчы сябе ўжо касілі.

Доўбняю. Мечам. Свінцом. Радыяцыйай.
І найстрашнейшым — душы дэвальвацыйай.

Хто ж мы?.. Ляжаць на грудзях у жанчыны
Дзеці ўсёй чыста зямное айчыны.

Хто ж мы?.. Хварэем бяссоннаю вартай
І за найгоднейшых, і за нявартых.

...Я вінаватая сама,
Што так паверыла ў нязводу,

У немінанне нашай згоды,
Што нам расстання тут няма.

У непрагляднай даўніне
Расцятыя на двух багамі,
Зліліся зноў вось, і над намі
Нішто ўжо неба не сатне!..

Забыла я, што чалавек
Сам спеліць і святло, і морак,
З багамі роўны быў учора,
А сёння — мураха ў траве.

Не думала, што ўжо і мы
Далучаны да той кагорты,
Дзе шчасце блытаюць з камфортам,
Дзе ўсё рашае суд гурмы...

Спі, прамянінка мая залатая.
Толькі табою жыццё апраўдаю.

Хай мае смуткі не стануць прычынай
Для наракання на долю жанчыны.

Праўда не ў тым, што нас папіраюць.
Ісціна ў тым, што без нас — паміраюць.

Гінуць як Рыцары, Воі, Паэты.
Лепшыя з іх сэрцам помняць пра гэта.

Вось чаму лепшыя з іх без вагання
Нават галовы складуць за Каханне.

...Як лёгка пагадзіўся ты
З маёю распаччу адчайнай,
Што больш не трэба нас страчання,
Не трэба шчасця нам з лухты.
Як быццам толькі і чакаў,
Каб выдыхнулася такое,—
Усе харугвы здаў без бою.
Шчэ побач быў, а ўжо ўцякаў...

Я выжыла. Мне трэба жыць.
Як-небудзь звыкнуся са стратай.
Ды памяць!.. Як трымцяць напята
Таго яднання міражы!
Няма *тых* вуснаў, а гараць
На мне ўсе пацалункі тыя,
Няма *тых* рук, а трапяткія
Віры *іх* ласкі ўсё віраць!..

...А як жа, мілы, ты жывеш,
Як дыхаецца там, з другою?
Ты і яе найдарагою,
Каханай і яе завеш?
І з ёю гэтак, як са мною,
Табе і ўдосвіта, і ў змроку,
І гэтак жа навідавоку
Ўсе барвы шчасця, мілы мой?

Ці ўсё ж — на самым дне маны —
Ты палкім прытварацца мусіш,
І слухаць у смяротнай скрусе,
Як звоняць па любові званы?!.
І не сканаць, і не забыць.
Ні апраўданнейка, ні рады.
Жахлівей не бывае здрады,
Як сонца ўласнае забіць!

Пракляты будзь — так званы доўг!
Будзь клятая — мараль натоўпу,
Што ад часоў патопу топіць
Слабых у багне пошлых догм!

Там кожны ведае, як жыць,
І кожны кожнага асудзіць.
І паразвучваліся людзі
Адзіна вартым даражыць —
Сваёй Любоўю...

Ах, першацвет мой кранальна чысцюткі,
Донька мая! Годы пройдуць так хутка.

Бачу той час, калі шызую чапляю
Суму твайго я прагнаць не патрапляю.

Будзе кружыць над табой неадхланна,
Покуль і ты не прашэпчаеш: «Каханы!»

Покуль не пойдзеш і ты па лязе

За сонцам уласным, а даль — у смуге!

О хай сабе, хай! Толькі б далеч — была:
Каханне без прастрані — птах без крыла.

І як ні падтрымваць, і чым ні лячыць —
Сканае ў пакутах. Памрэ. Не ўзляціць.

Будзь ластаўкай, доля, будзь чорнай змяёй —
Дай прастрань Кахання для донькі маёй!

Я дам ен нангожую ў свеце зямлю,
Якую да спазмаў у горле люблю.

Дам вежы яе, і яе курганы,
І казкі-паданні сівой даўніны.

Бязрозку пры лёне, ў палёце бусла,
Усё, што і мне колісь мама дала,

Усё, чым багата сама я душой,—
Дай прастрань Кахання для донькі маёй!

Я ведаю змалку, знаць будзе й дачка,
Чым слаўная ў свеце зямля Васілька.

І што мы любілі, і што мы клялі,
І як выжывалі на гэтай зямлі.

У мальвах надзей, пры тузе касачоў

Наш зранены сцяг развіну над плячом,

І дух Бelay Русі ў дачцэ не прымрэ,
І мове сунічкай на вуснах гарэць.

Што трэба шчэ ў нашай старонцы жытной?! —
Дай прстрань Каханья для донькі маёй!

Не дай ёй пачуць, як пачула я:
«І твой тут — ніхто, і ты — нічыя».

1986

АЛЕ ТВАЯ СЛЯЗА

Выясніваўся дзень. І ноч растаць хацела.
...О, як твая сляза ў маю слязу глядзела!

Ад промняў з-пад смугі ўся далеч залацела.
...Але твая сляза ў маю слязу глядзела.

Чародка галубоў над намі ўсё гусцела.
...О, як твая сляза ў маю слязу глядзела!

Крылялі галубы як свята, як нядзеля.
...Але твая сляза ў маю слязу глядзела.

1986

КАРА

Я змучыла цябе. І гэта праўда.
Як праўда тое, што каханы ты.
І што хранічны страх за нас — не наўда
Так закамплексаванай прастаты.

Я змучыла цябе. Не даравання,
А кары з любых рук тваіх прашу.
Хоць што яшчэ страшней за катаванне
Агнём, якім сама сябе душу?..

Ды кара твая падае!.. Упала! —
Мой горкі, адхінаешся ў журбе...
Такога пекла сэрца шчэ не знала...
Ці вернешся?.. У ножанькі б упала...
Ці вернешся?.. Я змучыла цябе...

1985

АПАТЫЯ

Разглядваеш паныла лямец дзён,
Адпушчаных на песню —
Змарнаваных
На тло бясконцых вымаганняў быту,—
Самапавагі, песні той жадзён,
Разглядваеш бяздарны лямец дзён:
Ах моташна ад затхлай поўсці...

Душа за кабалу адпомсціць!

1984

СЯБРЫНЕ

Не знадзейвайся. Перажыві.
Хоць якая, ды ёсць патоля:
Намарозіць радня па крыві —
Адагрэе радня па долі.

Скруха — зашмаргай... Перарві.
Ёсць лагода на боль, на скруху:
Адрачэцца радня па крыві —
Паратуе радня па духу.

Праўду гэту — як ёсць — прыві
Да сцяжыны далейшага руху.
Будзь здарова, радня па крыві.
Будзь бяссмертна, радня па духу!

1985

СТУДЗЕНЬСКІ ЛІСТ

Такая намаразь на шыбах,
Што праз яе амаль не дападае
Святло суседзяў з дому насупроць.

(Прашу цябе, самота:
Хоць на міг
Ад роднага мне чалавека
Адступі!)

На вуліцы вядзьмарыць завіруха:
След кожны ўвачавідкі зарастае
Ссівелым мохам — зеллем прамінання.

(Прашу цябе, трывога:
Хоць на міг
Ад роднага мне чалавека
Адступі!)

Над Белым возерам, над светам белым
Драпежна сцюжа кружыць. Толькі рэкі
Людской бяды ніяк не вымярзаюць...

(О слова — шпак вясновы!
Хоць на міг
Сагрэй сягоння
Роднага мне чалавека...)

1985

НА АДВІГАННЕ З БАШКІРЬЯЙ

*Паэту
Асылгужы Багуманаву*

Скажу яшчэ раз «дзякуй» краю гэтаму
За радасць лучнасці з харошымі людзьмі,
За песню цёплую курая², мне напетую
У самых весніцах пяклівае зімы.

Шмат што адпрэчу, шмат забуду я, ды знаю:
Ужо мне помніць, каб жыла хоць сто гадоў,
Як чуйная душа трысціны той — таго курая —
Трысцінку мыслячую прагла ўкрыць ад халадоў.

Вялізная Зямля мая, мая маленькая!..
Пад кронай сонца —
пад трывог адвечнай кронай!
Усюды марыш ты і верыш так жалейкава,
Усюды дзецям тваім трэба ласка, абарона...

1986

* * *

А ты жыві, каханы мой, жыві.
Хай журавель нарэшце дасца ў рукі.
Я забяру ў магілу твая мукі,
Што выпалі нам на кастры любові.
Ад золі сэрцайка сваё аджукай:
Жыві, каханы мой, жыві!

На свеце гэтым шмат харашыні.
Хоць людзі ў свеце гэтым — тое голле,
Па-над якім вятрам бяды скуголіць
Усцяж, і ноч у ноч, і дзень пры дні.
Ці чалавек задуманы для болю?
Як ён жадзён харашыні!..

Не пасягнуць мне розумам маім
Тваіх намераў велічных, Прырода.
Жыццё дала — не папытала згоды.
Усе цацанкі-абяцанкі — дым.
Жыццё бярэш,— і мне зусім не шкода
Аднойчы развітацца з ім.

Бо што мяне прызеляніла тут?
Якая ўжо мяне чакае радасць,
Як дружны род мой расхітала здрада,
Як дзецьмі не ацплены мой кут,
Як песенны мой дар не мае ўлады
І над драбнейшаю са смут?..

---

² Башкірскі народны музычны інструмент, нагадвае беларускую дудку, жалейку.

А ты жыві, каханы мой, жыві.
Хай сэрцу будзе да каго хіліцца.
Хай жураўлём абярнецца сініца.
Сваю шчаслівай долю назаві.
Хай светла збудзецца, што светла сніцца,—
Жыві, каханы мой, жыві!

1985

ТАК ЗВАНАМУ РЭАЛІСТУ

Бядуеш: не цямяю як след,
Што свет скрозь ілжывы, злачынны.
Сама яго трохі звучыла.
Не трэба мне лекцый пра свет.

Ён часам папраўдзе турма,
Дзе людзі бязлітасна зльіа,
Дзе сэрцы такія малыя,
Нібыта й зусім іх няма.
Дзе кожны адно аб сабе
Пыхліва, ханужліва дбае,
З убогай уявай аб раі,
Усё ў сваю норку грабе.

Жалёта казаць!.. Ды хіба
Яно не таму і балюча,
Што ў кожнай душы немінуча
Сядзяць — Чалавек і гурба?
Што гэта ж ад кожнага з нас,
Ад сэрца й сумлення залежыць,
Дабру нашы сцежкі належаць,
Ці зло мае сыты папас...

1985

МАНАЛОГ КАМІЛЫ МАРЦІНКЕВІЧ

Дзіва што! Канешне, я вар'ятка!
Ну, бо як жа — панна, а нашу
Простую сялянскую апаратку
І павагі да яе прашу!

Ах, якая сарамота, ах,—
Гэта ж проста жах!

А яшчэ — ў касцёле, звонка, зычна
Пасярод малельнай цішыні
Заспявала гімн патрыятычны:
«Роўнасць людзям, божа наш, вярні!»

Ах, якое святатацтва, ах,—
Гэта ж проста жах!

А яшчэ — пры лютым пры тэроры
Тут, дзе праўда аплыла крывёй,
Не хачу сваё затайваць гора —
Па братах забітых смутак мой!

Ах, якая непрыстойнасць, ах,—
Гэта ж проста жах!

А яшчэ — гатова без вагання
І сама ў шарэнгі твая стаць,
Хто за незалежнае дыханне
На цара пасмеў сякеру ўзняць!

Ах, ну што ж, як розуму няма —
Ёсць і багадзельня, і турма!..

Хай! Скажу адно шчэ на астатку:
Я не ўгну, панове, галавы!
Зразумее люд сваю вар'ятку:
Покуль пратэстуе — ён жывы!

1957

* * *

Якіх адно вякоў-стагоддзяў не было ў нас:
Каменны,
І жалезны,
І бронзавы,
І залаты!
Ажно да атамнага дажыліся...
А веку Людскага
Так і не выгаравалі
Ні разу.
Няўжо
Не выкаласяць людзі часу,
Калі набудзе вартасць велічную
Адзіна вартае тут велічы –
Самыя Людзі?..

М АНАЛОГ КАХАНАЙ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА

«...галубка... чарнабровая мая... мая галубка...
галубка... чарнабровая мая... мая галубка...»
О божухна неміласэрны!..

Кастусь!..

Не па свайму мяне абраў ты росту.
Не па свайму. Ты дужы. Я слабая.
Ты смерць прыняў за ўвесь гаротны люд.
А я адно табой была жывая.
А мне адзіна ты быў сонцам тут.

Цябе няма --

і сонца мне пагасла.

І не сарваць бязлітаснай пятлі
Цяперка з долі і маёй уласнай,
Як з долі нашай роднае зямлі.

Шторанку б'юць па сэрцы барабаны:
Я зноў на плошчы думкамі ў гурбе,
Дзе ў кожным новым вязні дацкаваным
Кат зноў і зноў, зноў вешае — цябе!

Кастусь, Кастусь! Саколе мой адзіны...
Паглянь з-пад зорак на Варшаўскі шлях,
Як тысячамі гоняць пабрацімаў
На катаржную згубу ў кайданах.

Ты з імі, ў іх. Для іх ты быў — як з крыцы.
Са мною ж ты...

«Марыська, заспявай
Любімую маю, што пра ўдавіцу...»
Цяпер яе галосіць цэлы край!..

«Прывыкайце, чорны вочы,
Адны начаваці:
Няма майго міленькага,
Не з кім размаўляці.
Няма майго міленькага,
Няма гаспадара,
Каму бы я пасцелечку
Пухаву паслала...»

Я знала: шчасце наша немагчыма,
Пакуль лютуе самаўладства гнусь.
Тваёй любоўю, верай і айчынай
Адна была жанчына — Беларусь.

Кастусь, Кастусь! Няўжо не збыцца мроі,
Няўжо дарма жывіла люд яна:
Каб не ўнямелай наймічкай —
сястрою

Суседкам стала наша старана?!
Сястраю

Каб разам з імі знебыла галечу,
Нароўні годна свой вяршыла лёс,
Каб ані цар, ні пан не смеў калечыць
Душы яе, аслеплае ад слёз.

Так прадзірацца праз такія церні,

Ускласці столькі жыццяў на алтар
Свабоды —

і няўжо з такога зерня
Не ўскласуе годнай волі дар?!
Сястраю

Гараць, гараць двары, сялібы, вёскі,
Паўсюль балюе царскі глум і здзек,
Сціскае грудзі пах крыві і воску,
І ўжо няўцям, дзе звер, дзе чалавек...
Сястраю

«Навярніся, мой міленькі,
Да з таварышамі,
Калатніце міраедаў,
Каб яны не ўсталі!..»
Сястраю

Не вернешся. І я ўжо не крануся
Твайго крутога, мужага чала.
І ласкаю тваёй не загаруся.
Адшчыравала радасці пчала.
Сястраю

Не разамкну няшчаднай скрухі кола.
Не адбаліць табой душа мая.
Не адгучыць ва мне твой сумны голас:
«Галубка, чарнабровая мая...»
Сястраю

Ён мой навекі — скарб пяшчоты гэтай,
Што мне ў суцеху ў смерці вырваў ты.
Хай над тваім апошнім заповітам
Закаркалі ўжо груганы лухты,—
Сястраю

Яшчэ не ўсе так подла, нізка ўпалі,
Каб слаць цару халуйства адрасы;

Яшчэ не ўсіх так моцна закавалі,
Каб зноў не ўзняць сякеры ці касы;

Яшчэ твой воблік родны Беларусі.
Кастусь, мой Кастусь, любы мой Кастусе...

1987

З РАНКУ І ДА ВЕЧАРА

У юнацтве жывеш,
Не дужа думаючы
Пра вынікі ўласных учынкаў.

У сталасці,
Жорстка зранены ў вечных сутычках
Уявы і явы,
З павагаю часам глядзіш
На свой вопыт жыццёвы.

Але ён немінучы, прыход той хвіліны,
Калі да бязлітасці ясна сам бачыш:
Жывеш па старых шпаргалках.

1987

ВЯСНА ВОСЕМ ДЗЕСЯТ СЁМ АГА

І зноў жывілыны лівень мые
Ад хлуду мёртвага зямлю.
На думцы зноў сябе лаўлю:
Сплываюць дні мае нямыя.

Зямля не ходзіць у пазыку
Па сілу нанавы радзіць.
Душы злачынна немай быць,
Як свет турбот такі вялікі.

Як дапякае палынова
Яшчэ і гэтая журба:
Жнем тое, што дала сяўба,—
Вось і ўмірае наша мова...

Калісь «халопскаю» панамі
Была ўсмак збэшчана яна.
Ды ўсё ж да смерці даўніна
Яе не ссекла бізунамі.

Уваскрасала жаўрукова
І на Палессі, і ў Ляўках,
На вуснах голі-мужыка
І ў Саўнаркомы Чарвякова.

Мы вольныя. Мы без прымусу
Савецкі лад жыцця пяём.
Між роўных роўныя жывём

З былінным імем — беларусы.

Чаго ж тады камяк у горле
Пры згадцы даўняга радка,
Радка Мацея Бурачка:
«Шануйце мову, каб не ўмёрлі»?..

1987

АДКАЗНАСЦЬ ШКОЛЬНАГА НАСТАЎНІКА

За адзнакі
(Асобна – за веды),
За наяўнасць на ўроках, вядома,
За паводзіны ў школе і ўдома,
З кім у дружбе і з кім пасварыўся,
Ці здароў, як абуты-адзеты,
Ці, як кажуць, напіты-наеты,
Дзе да зглухлай апоўначы лазіць...

О, настаўнік, не плач! Ганарыся,
Што аж так ты за вучня ў адказе:
Ты – дзяржава!

Бацькі не бядуюць:
Ім дзяржава дзяцей нагадуе.

НАБАЛЕЛАЕ

Не слова спасут, а их применение.

А. І. Рэрых

Дзіва з дзіў для чалавека: ён часовы,
Бюракат жа несмяротны на пасту!
Колькі звону пра размах перабудовы,
Колькі лоску на чарговую лухту!

Покуль пуста ў кашальках у нас і ў крамах,
Покуль чэргі ёсць, і хабары, і блат,
Хто дудзіць «вярхам», што выканаў Праграму,
Той сумленнаму працаўніку — не брат!

Трэба помніць гэта, людзі, трэба помніць,
Каб, узняты плёнам нашых мазалёў,
Не пасмеў чыноўны хам сабе выкоўваць
Панцыр з медалёў!

Край і так ужо даведзены да краю
Пад маўчанне наша, бы ні да казны
Нам, ні нават да таго, за што ўміраюць
На чужой чужыне родныя сыны...

Мы не падкія да плётак і сенсацый.
Працінае ж душы сталіншчыны жах,
Каб вучыліся за годнасць мы змагацца,
Каб у рабстве не трымаў нас болей страх.

Не народ слуга ў чыноўніка, чыноўнік

Служка люду паспалітага свайго!
Мы забыліся пра гэта і віноўны
За трагічны свет усе да аднаго.

Трэба ўцяміць гэта, людзі, трэба ўцяміць,
Што апошні шанец маем сёння мы,
Каб устаць за праўду й стаць гаспадарамі
На зямлі без ашукальніцкай чумы.
1988

СУЗЯМ ЕЛЬЦЫ

Мае добрыя людзі,
Суайчыннікі,
Сузямельцы...
Вы і цяпер, як некалі,
Не так Бога баіцеся,
Як начальніка!
Пазавугаллю толькі
Прынцыповасць сваю выяўляеце,
Бы хвігу ў кішэні.
Цела недасканалае ваша ў руках
Невукаў дыпламаваных,
Крыўда ж духу народнага вашага,
Як лісцікам фігавым, хлусліва прыкрыта
Плакатнаю дружбай народаў.
Бедныя людзі мае, вы і цяпер,
Як за памяццю прадзедаў,
Пастаяць за сябе рызыкуеце толькі тады,
Калі вас давядуць да краю.
Што, калі нават гэтыя
Зернейкі годнасці спадчыннай
Па-рабску маўкліва
Паможце вытрузіць
І ў вашых дзецях?
Бедныя людзі мае,
Суайчыннікі,
Сузямельцы...

1988

МАЛІТВА АПАНАСА ФІЛІПОВІЧА

Маці Божая,
Царыца Нябесная,
Багародзіца Дзева Прасвятая Купяціцкая,
Адзіна Чыстая і Блаславёная,
Над юдолю зямной Схілёная,
Узры мя,
Сляпога сярод сляпых,
Пачуй мя,
Глухога сярод глухіх,
Святлом невячэрнім
Вочы мае прасвятлі,
Гласам вяшчунным
Вушы мае адымакні!..
О Ўладарыня Усемагутная,
Нявеста нянявесная!
І думкаю, і душою пакутнаю
Да Цябе прыпадаю,
Маю-благаю,
Не за сябе, нэндзнага, грэшнага —
За Твой люд няўцешны:
Загаі, Чыстая,
Душы занямогу!
Не маем іншыя дапамогі,
Не маем іншыя спадзевы,
Апрача Цябе,
Прачыстая Дзева,
Убогіх заступніца,
Маркотных сучешніца,

Грэшных паратоўніца,
Хрысціян усіх атуліцелька і збавіцелька!
Не ўтаю ад Цябе стогну свайго,
Слёз крывавых:
Нясцерпна бачыць,
Якую над людам
Апастаты чыняць расправу,
Як гібее ўвесь край нядольны:
Калі раб у веры,
Дык у чым жа вольны?!
Пяць дзесяткаў гадоў ад унеі праклятай,
А нямаш супакою,
А ўсё люцее нянавіць
Брата да брата.
Ды і як ён, той супакой магчымы,
Калі гэтыя лжэлюбцы-папежнікі,
Бесаносцы з ваўчыным нутром пад аўчынай,
Яхідны падступныя, крывасловы,
Пасягнуўшы на веру прадзедную,
Пасягнулі на сам на живот наш,
На звычай, на быт наш і мову?!
Толькі лепей памерці з Богавай ласкаю,
Чымся мусім
Даць адступнікам веру нашу
З грудзей нашых выдзерці і змірыцца,
Што няма Русі ў Русі!
Бо не за еднасць паміж языцамі
Рупяцца душахваты,
А жэ на золаце піць і есці,
Сядзячы і на зямлі нашай

У сваіх залатых палатах!
Бо не дзеля ўзвялічвання духу
У Бозе адзіным
Усіх дазвання
Святая царкоўная мова наша ў пагардзе,
А тутэйшая руская —
У асмьянні!
Школы брацкія драпежна зводзяцца,
Езуіцкія ж, бы саранча, плодзяцца,
Жэ лягчэй было канонікам лысым ды прэлатам
Дажэрці нянавідных ім «схізматаў».
І дажыраюць, дадушваюць нас
Уруганнем, забойствамі, кайданамі
Лёкаі сатаны — лаціняне!..
Ці не ён се,
Багалюб Златавусны,
Голасам маці-царквы нашаіс плакаў:
«Гора мне, беднай,
Гора няшчаснай,
Рукі ў ковах,
Ярмо на шыі,
Путы на нагах,
Ланцуг на бёдрах,
Меч над галавой абаюдавостры,
Глыб-вада пад нагамі,
Па баках агонь неўтасальны,
Зусюль страх,
Зусюль праследаванні...»
І нямаш міру нам,
Ні душэўнага, ні цялеснага,

Нямаш збавення,
Толко гнеў і лжа,
Толькі руіны-нырышчы і паглумленне...
Светлазарная Багародзіца Дзева,
Крыніца вечнай патолі,
Выбаў з лютага болю:
Чужакі чужакамі,
Але і айчынныя пастухі ўжо
Для авец сваіх сталі ваўкамі!
Не абаронцы ўжо -
Хульнікі,
Не бяссрэбранікі —
Нясытыя срэбралюбы,
З багацеем, а не з Лазарам жыці хочучы,
І ўвесь статак піхаюць да прорвы, да згубы!
Васіліскі нячыстай унеі
Не зжахнуліся славы здрайцаў цярэцкіх, пацеяў —
Будзі род іх пракляты! —
Жахаюцца славы «схізматаў»...
Бо аслеплены прагай славы й нажывы,
Негторпхіігае ілжывыя!
Царыца Нябесная,
Агідзітрыя Дабрачынная,
Навучы, навучы мя,
І ўмацуй, умацуй мя
У трыванш, ў люоові,
Днесь, і прысна, і на векі вякоў Міласэрдая!..
Я не ведаю,
Што мне тут наканована,
Але ведаю,

У Каго і ў Што веру я.
Да Цябе гарнуся,
Табою хваляся,
Бо есмь раб Твой,
Да не ўстыдаюся!
А што з братчыкамі,
З «налівайкамі» аз у хаўрусе —
Ні пад агнём, ні пад кулямі
Не раскаюся!
Амін.

1988

МАНАЛОГ КАЗІМІРА ЛЬШЧЫНСКАГА

Я прысак. Тлен. Унежывелы попел.
Хто ў ім пазнае брэсцкага падсудка?
Я толькі цёмны попел. Тлену грудка.

Няма нічога, кром жыцця і смерці.
Я мёртвы ўжо. Не бойцеся мяне.
Мне ўжо ўсё роўна, міг ці веіс міне.

Больш не баляць мне спечаныя вусны.
Не вырвецца нечалавечы крык
Так, як тады, як кат мне рваў язык.

Больш не пякуць абвугленыя рукі
Так, як тады, як пажыраў агонь
У іх высновы роздуму майго.

Лаёлы служкі, вы пасатанелі:
Зраўняны ўжо і Ўшчыцы з зямлёй —
А вас жахае нават попел мой!

Глядзіць у бок Тартары гармата:
І прысак мой адстрэліце туды.
Мне ўсё адно. Ні мукі. Ні жуды.

Багі ў Тартар нізрыньвалі тытанаў.
Выходзіць, не зусім нікчэмства я,
Калі туды дарога і мая?

О хлусы, крывадушнікі «святых»,
Не верыце ж ні ў рай, ні ў пекла вы —
Ды выгадна ў ярме трымаць жывых!

Што, Сімяоне з Полацка, ты скажаш,
Як дападзе й да царавых палат
І ад майго кастра нясцерпны чад?
Паўторыш зноў, што ганьба, «егда можем,
Але не хошем знатн»? Сцвердзіш зноў
Навуку — як аснову ўсіх асноў?..

Што я адстайваў? Права быць сабою.
Свабодна мысліць. Ісціну шукаць.
Пра ўсё свабодна ўголас меркаваць.

Што я набыў? Расправу па даносу:
Сэрвета, Бруна ды Ваніні лёс.
У нас не ісціна ў цане,— данос!

Няма ў прыродзе слепага выпадку.
Заканамерна глумства на зямлі,
Як плодзяць глумства нават каралі.

Хіба даўно Ян Казімір Нячяя
За здраду мог у золаце купаць,
Каб толькі Белай Руссю ўспанавець?

Але ж кароль — зямны намеснік Бога!
Хіба Гасподзь сцярапецць бы гэта змог,

Калі б ён існаваў на свеце — Бог?!

Ды ён тут ні за што ўжо не карае.
Бо мерай усяго ёсць чалавек:
Сам вершыць суд, сам творыць цуд і здзек.

Хіба даўно вялікі гетман Кішка
«Всех белорусцев с сущими младенцы»
Намерываўся «высець» — да каленца?!

Маўляў, не ўзнося, отчыч, над васалам,
Не выяўляй, халопе, нораў свой,—
За волю, ве ды плацяць галавой!..

Папраўдзе, Сімяоне, «ложь господствует,
Попрася благость, злоба торжествует».
А мы жывем, адно пакуль зямнугм.

Чым меней праўды, тым гусцейшы морак.
Уладам гэта толькі на руку —
Трымаць люд паспаліты ў каўпаку.

Усё жывы закон Старога Рыма:
Што не здавольвае валадара —
Бяследна знішчыць, нематой скараць!

Праследуеце нават попел, попел
Таго, хто не адрокся й на судзе,
Што — ад матэрыі жыццё ідзе.

І што Зямля — не боскі цэнтр Сусвету,
Што так, як Сонца, Месяц, і яна
З прычын рэальных існуе здаўна.

Няма нічога, кром жыцця і смерці.
Мне ўжо ўсё роўна, міг ці век міне.
Шлях праўды не закончыцца на мне.

Я тлен. Заўчасны попел. Багасловы!
О, вам і попел гэты — што чума,
Бо цвердзіць:
Бога — вашага — няма!

1987

* * *

Не можа быць, каб ты не адазваўся,
Не можа быць, каб помніць перастаў,
Калі ў жыццё маё так уварваўся,—
Не памяццю — маёй крывёю стаў.

Ці б нашы адзіноты нас звялі,
Каб мы несумяшчальныя былі?

О, свет не аднаго так загубіў!..

Не можа быць, каб ты мяне забыў.

1985

ПРЫЗВАННЕ

Як цяжка гардыню зміраць у сабе,
Як важна адолець ў такой барацьбе –
Ахвярна служыць найшчырэйшаму другу,
А не прагнуць ягонай ахвярнай паслугі,
І бачыць у гэтым не ахвяраванне,
А прызванне!..

ШТО ПАКІНЕМ

Не спяшаешся адгукацца.
Замаўкаю сама.
А ў духмяных сумётах акацый
Дацвітае мая зіма.

Як усё, праміне і гэта.
Адгарэняць плады.
О, няўжо мы пакінем свету
Толькі раннія халады?

Сэрца — быццам пчала на гронцы:
Медазбор, медазбор...
Як мы ўсё-ткі аблашчаны сонцам
Пры ўзыходжанні на касцёр!..

1984

ВЯРТАННЕ ЖУРАВОЎ

Вы жывыя! Вярнуліся! Нейк амаглі
Пашчу стронцыя, продань дарогі!..
Журавелькі-жураўкі мае, жураўлі,
Сцяг вясны над палескай разлогай!

У Чырвоную кнігу занесены вы,
Бо, як людзям, не заўжды спрыяе
Вам паветра айчыны, наш кут векавы,
Дзе зламыснасць любові наўчае.

Леціце! — і вяснеюць бары і палі,
Леціце! — крышаць лёд рэчкі і рэкі.
Хай жа ваша любасць да роднай зямлі
Не спаткае знішчальнай апекі!

1987

НЕ НАХЛУСІ

Змалку мне доля казала мая:
Трэба вучыцца без радасці жыць.
Горам карала, каб верыла я,
Быццам няма мне тут чым даражыць.

А ты не спалохаўся гэтае мовы,
Птах мой вясновы.

Ты прыляцеў —
і наледзь тугі
Змыла, нібыта яе й не было!
Змораны дзень, беспрасветна даўгі,
Ружавым цветам уміг завіло!

Ружа ніводнай калючкай не коле...

.....
Не нахлусі гэтай радасцю, доля.

1985

* * *

...А што радок, ён выжыве — ці не.
А ты жывы. Табе са мною светла.
І я ўжо знаю, як сюды імкне
Душа тваёй сцяжыны — з будніх нетраў.

І тут ён, будзень, толькі — на дваіх.
Таму і ўмее ён рабіцца святам.
І я ўжо знаю, што з хвілін маіх
Той рэдкі міг мой — самы найкрылаты.

О, не радкі, а ты мне — канавое,
Калі й радок вось зноў жывы табою...

1985

* * *

Шарэе па-асеннямү ваколме,
Ніжэе пацяжэлы небны дах.
І хай сабе! Я ўжо цябе нікому,
Нікому і нічому
не аддам.

Пазалягалі туманы ў лагчыне.
Хай зменліваасці ў часе не ўпыню —
Я не аддам цябе другой жанчыне,
Пакуль сама — з даверу і агню.

На самы жорсткі, незагойны верад
Ёсць недзе, ёсць зялінка на, загой!
Я не аддам цябе імгле зняверы,
Самоце шляху колкага твайго.

І хай зімою лёд — не выпадковаасць,—
Не вымерзне цялюшчая вада.
Ты толькі сам мяне ўжо анікому,
Ніколі больш
нікому

не аддай.

1985

АДПОМ СТА

Жыву на Беларусі.
Беларуска.
Кахаю беларуса.—
Вось ён, мой
Найдасканалы свет:
Адзіна тут,
У Любасці дзяржаве,
І ўтульна мне,
І вольна мне,
І песенна.
Бо толькі тут
Я дыхаю паветрам праўды,
І справяддівасці,
І мовы прадзедаў маіх.

Так мала нас,
Шчаслівых узаемнасцю,
На заняхайнай адступнікахі,
На абабранай,
Абражанай зямлі радзіннай.

Ты й тут, Адпомста!

1987

ПЕСНЯ Ў ЦЯРНОЎНІКУ

Алесю Разанаву

Лісцё між калюкоў
Буй-цвету наварожыць,
І сцішнавата ў гэтай варажбе...
Давермася сабе:
Што ўмеем мы, што можам?
Давермася найлепшаму ў сабе.

Усё, што варта нас,
Дарогу заступае,
Бо шлях адзін: не ўскрай, а толькі праз.
І вастрыё стралы
Дакладна гэта знае,
І руху птах наўзрыд спявае ў нас...

Хай з думак ападзе
Цярновае калючча.
За ўсё, што ёсць — і ў тле, і ў харашбе,
За выпадковы дар
Прылетаваць да кручы
Раскрыймася найлепшым у сабе.

1988

НЕЗАМГЛЁНАСЦЬ

Чаго жадаць яшчэ,
Калі ўжо чую,
Як праз абрынуты ў цямнечу горад,
Праз кудасу свірэпую начную
Ты прабіваешся на
Аднаму табе відочны
Гарачы вогнік
Майго чакання!

...І вось –
Дазвання
Ноч змільгвае ў размове вусны ў вусны,
А ў дня
Такія незамглёныя,
Амытыя пяшчотай
Нашы вочы...

Чаго жадаць яшчэ?!

ДАРОЖНАЕ. ПА СВЯЦЕ ПАЭЗІІ Ў КРОШЫНЕ

Паварот адзін, другі, шчэ трошкі —
І схаваўся між палёў-лугоў
Задуменна вераснёвы Крошын
З самавітай люднасцю яго.

Крошын той, што тут завуць Крашынам,
Шчэ куточак роднае зямлі,
Дзе ліхота лёс людскі крышыла,
Дзе ліхоту людзі амаглі.

Дзе суровай праўдаю нямрушчай
Павявае нават ад кладоў,
Што народнай памяці не струшыць
Коламі няцямства і гадоў.

Дзе, каб душы памаразь не ўкрыла,
Злётвае даверліва да рук
З жырандолі Паўлюка Багрыма
Чорны ад зажытага жаўрук.

...Цёмная дарога ў даль збягае,
Над дарогай — зорнае шыццё,
Побач — ты, каб знала я, — о, знаю! —
Што такое шчасце і жыццё.

1985

СТРОМА

Я ўжо ў цябе ўрасла.
Мы ўжо зрасліся.
Гады спатрэбіліся,
Доўгія гады,
Каб зразумець, што дзвюм істотам
З адзіным сэрцам і кровазваротам
Жахліва быць у паасобку,
Немажліва.

Сыходзяць леты.

Усё вышэе строма шчасця нашага,
Якая ўзносіць нас.
І пахавае.

1987

* * *

Умее Час, вялікі дабрадзеі,
З канвы нічога не пусціць на глум.
Мая пара спяванак, мук, надзей
Перарасла ў пару маўклівых дум.

Не злуй і ўпотаі не раўнуй, калі
Маёй любові гімны не гучаць.
Нам безвыходства ўжо не так баліць.
Ужо лягчэй мне... Хочацца маўчаць.

1988

ЖАВАРАНКІ ПЯШЧОТЫ

«Птушанятка маё дарагое...» —

Сказаў ты

На ранішняе павітанне

З далёкай далечы,—

І трох гэтых слоўкаў хапіла,

Каб, насуперак слоце,

Насамотнены кут мой

Дзень цэлы

Быў узіхочаны сонцам,

Каб у небе кожнай крывінкі маёй

Неўціхана спявалі

Жаваранкі пяшчоты.

Кахаю цябе.

1987

СВІТАННЕ

Тамары Кузняцовай

Няўжо быў морак і грымоты? —

Блакiт прасушвае крыло.

І ты са мной —

сама пяшчота,

І ты са мной —

само святло.

Сачу здзіўлёна, як світае,

Як соладка ўва мне трымціць

Танюсенькая, залатая

Жаварановачкава ніць.

Сама з сабою шчэ не ў згодзе:

Было ўжо добра й пры сычах...

Нашто мне сонца, што ўзыходзіць

З-за ўтульнага твайго пляча?

Ці выдужаю шчэ раз потым,

Як вызірне і ў гэтым тло?

А ты са мной — сама пяшчота,

А ты са мной — само святло...

1987

У ВЕРАСНЁВЫМ ПОЛІ

Нам добра тут, у гэтым голым полі,
Дзе на рудой пакошы незнарок
Яшчэ ўбярог сваё рудое польмца
Неспадзяваны васілёк.

Нам добра тут, хоць рэзкі ходзіць вецер —
Ды ў неба шчэ багата глыбіні,
І сонца шчэ з-за хмар імклівых свеціць нам
І не шкадуе цеплыні.

З такой лагодай, гойна і няўтомна
Прасцяг да сэрца нас хіне свайго.
І так выразна бачыцца нам, хто мы ёсць
Адзін для аднаго...

1987

НЕ ДАЙМАСЯ

Прытульныя, ўсеачышчальныя,
усёзагойлівыя
воды

Нашай любасці!..
Непараўнаная ні з чым,
Адзіная такая,
І такая ўсеагульная,—
Не драбязя,
Не драбязя яна пад зорамі,
Дзе ўжо блукае прывід «зорных войнаў».
Бо што ж яшчэ тут
Здольна з мораку выводзіць,
Калі не распрамененыя сэрцы?

Не даймасыя ж руйноце
Ачужання!

Хай будзе шчаслівейшы свет,
Хай будзе ён трывалейшы
І намі!

1985

* * *

Усё было: і сон, і парыванне,
Высокі ўзлёт, і марнасці сіло,
І нараканне, і самаз'яднанне.
Нянавісці ніколі не было.

Нас не заўжды дастойна і цярпліва
Да разумення пачуццё вяло.
Так часта я была несправядлівай.
Нянавісці ніколі не было.

У заўчарашніх буднях надламала
Наступнасць наша светлае крыло.
Ты быў слабым, я жорсткім называла.
Нянавісці ніколі не было.

Агледжваемся — і як на далоні:
Далосся ўсё, што дацца нам магло
У найжаданым любасці прыgone.
Нянавісці ніколі не было.

1988

ПАКУЛЬ ГЛЯДЗІШ НА БЕЛЫ СВЕТ

Крый бог здранцвення, што жыццё — мінае,
Бо ўсё, чаго для шчасця не хапае,
Пазбавіцца гвалтоўна нематы —
І заскавыча, і залямантуе,
І ўсе пачуцці гэтак раздратуе,
Што без пары ў труну захочаш ты!

Пакуль на белы свет глядзіш вачыма,
Павер сабе: ўсё адалець магчыма,
Але, як вока, беражы святло,
Каб тое, што цябе тут абмінала,
У чалавеку болей дасканалым
На долю промнем радасным лягло.

1988

ПРОСЬБА

Як Васіліса, у рукаў
Зноў восень сонейка хавае.
Не абвыкай, не абвыкай,
Што я твая, што я кахаю.

Усё так крохка на зямлі:
Было, няма, ёсць — ды другое,
Што свет у стане наталіць
Даскочу нас хіба тугою.

І сум, і хараство, што мы
Не здавальняемся здабытым,
Што лебядзінымі крылмі
Зазыўна далі перамыты!

Як Васіліса, з рукаўя
Пяшчота смутак выпускае:
Не абвыкай, што я твая,
Не абвыкай, што я кахаю.

1985

АДЗІНЫ

Калі сэрца канае ад смагі
У пустынях людской мітусні,
Ты не зыч мне жаданай увагі,
А любоўю сваёй ахіні.
Не спатрэбяцца іншыя лекі,
Боль сунімецца, распач міне,
Бо навекі, навекі, навекі
Ты адзіны, адзіны ў мяне.

Болей зло, чым дабро, тут вярстуе
Цёмны шлях чалавецтва, круты.
Свет адно хараство і ратуе,
Бо й мяне выратоўваеш — ты.
Не спатрэбяцца іншыя лекі,
Боль сунімецца, распач міне,
Бо навекі, навекі, навекі
Ты адзіны, адзіны ў мяне.

1988

ДВА АДКАЗЫ

- Скажы, каханне, адкажы,
Што дорага табе найболей?

- Годнасць і воля.

- Скажы, каханне, адкажы,
Дзе смерць твая, тваё крушэнне?

- У прыніжэнні.
1987

З-ЗА РЭЧКІ, З-ЗА ГАЮ

За лугам зялёным, за сонечным гаем,
За рэчкай задумнай, за борам панурым
І наша захопленасць, і прысяганні,
І рэўнасці распачнай злыя віхуры.

А ўсё — ці далёка? А ўсё — ці не ў сэрцы,
Што тахкае, тахкае струджана ў грудзях?
Яшчэ раз... яшчэ раз...
Як блізка ля смерці,
Гуляючы ў жмуркі, паходжваюць людзі...

А свет гэткаі гошы і вабны наўкола,
Да шчэму жаданы для кожнай істоты!..
Калі не руку, падавай мне хоць голас —
З-за рэчкі, з-за гаю, з-за нашай маркоты...

1988

МЕЛОДЫЙКА

Памру — забудуць хутка. Не змагла
Тут вартага зрабіць я анічога,
Хоць і выпальвала душу датла
Пакутай за сябе і за другога.
А што пакіну? Толькі жменьку слоў,
Мелодыйку любові і змагання
За ўсё, што выбраўляе з кайданоў
Абездухоўленага працвітанья.

Ляці, мая мелодыйка, ляці!
Будзі сінічкаю дрымучасць неба,
Калі мне не хлусілі пры жыцці,
Што нехта меў тут і ў табе патрэбу...

1984

БОСКІ ДАР

І сад, і неба — ўсю раскошу
Пачуццяў, што мяне ўзнялі,
Усё, чым ты так ухарошыў
Мой дзіўны побыт на зямлі,
Чым вечная душа твая —
Вярнуць хацела б я ўдвая.

І, як самотны Бог, прымаеш
Свой дар ты з рук маіх — як мой,
І мовай неба далучаеш
Зноў да раскошы незямной
Убачыць лёс, як саду цвет!
Пяшчотны Бог мой, мой Сусвет...

І промніцца над колам рук:
Бяссмертны ты, і я не ўмру.

1989

ПАМ ЯЦІ ЖЭНІ ЯНІШЧЫЦ

Мая ж ты назяблая кнігаўка, горкая каня,
Бязрадная птушка бязраднай палескай
старонкі!..
Пранізлівым крыкам зайшлася душа твая
трапяткая—
І вырвалася з невыноснай ужо для яе абалонкі...

Мая ж ты трысцінка з да жалю ранимага роду,
Як жорстка, ласкавая, ты долі і людзям сказала,
Што гэтага свету, што гэтага згубнага лёду
Самоты і скрухі няўгойнае ты не прымала.

Ад догмы ці зайздрасці крыламі не ўбараніцца.
Да расчужання, да самазнiшчэння звыкаем...
Ці праўда, што ўжо не пакутуеш ты, сястрыца?
Трысцінка, трагічная птушка трагічнага краю...

1988

ЛАЎЦАМ ЧОРНАГА КАТА Ў ЧОРНЫМ ПАКОІ

Не давымотвайце мне сілы,
Не падпіхайце да мяжы,
Дзе шлях мой па зямельцы мілай
Упрэцца ў сумныя крыжы —
І стане ў свеце крыжам болей:
О, як дажыць хацела б я
Да дня, калі змагу без болю
Аб Беларусі запяць!..
Калі пабачу, што зямную,
Дзівосную красу я
Больш пустадомак не спляндруе,
А мову пан не аплюе
Чыноўнаю ілжывай фразай,
Што дбае пра культуру ён,
А сам па-беларуску й сказу
Не вымавіць здаўна-даўн,
Хоць нарадзіўся тут і вырас
На гэтай прадзеднай зямлі,
Што ўсім нам дадзена навывраст,
Каб дасканаліцца маглі
Не ў спусташэнні, а ў любові.
О, як дажыць хацела б я
Да дня, калі змагу без болю
Аб Беларусі запяць!..

1988

ЯШЧЭ ПОМ НІЦЦА

Скуль такая лютая натома,
Што цяжарам нават згадка: ты?..
Выпесціла сонечную строму:
Працінае холад пустаты.

Недзе сонца... Недзе ты... Скрозь нема.
Рукі не галубкі — ледзяшы.
Недзе ты... А я не прагну неба:
Дагарае свечачка ў душы.

Як жа трудна дыхаць мне, каханы.
Умываюся тугой — пячэ...
Свет не толькі з болю тут сатканы.
Мне пра гэта помніцца яшчэ.

1989

* * *

У несаступлівай журбоце
Ніколі ды не асуджу
Таго, хто лёгка, па ахвоце
Пераадольвае мяжу
Між скрухаю і весялосцю,
Таго, хто ўмее абярнуць
Уласную маркоту ў досціп,—
Ды не паставіцца ў віну
Уменне жыць не ў спаняверцы
У сэнсе зямнага жыцця,
Уменне вераваць да смерці
У бессмяротны свой працяг!

1989

БАЕЧКА

— Шэра-буры верабейка-верабеечка,
Прыжывіся ў маім садзе, дам капеечку!

Ну навошта верабейку тья грошыкі?
Ды садок сам па сабе такі ўжо гожанькі!

Сонца зьяе — аж не глянуць, вочкі слепацца,
А на голлі квет да квету так і лепіцца,

А на кожным на лісточку, на зяліначцы
Дыяменцікам звісае па расіначцы,—

І прынада, і прытулле дзіўназыкае!
Абжывае сад птушыначка, чырыкае.

Паскакала-палятала шмат ці трошачкі —
Што за дзіва: тут ні семачкі, ні мошачкі...

Захацелася напіцца верабейчыку,
А раса ўжо не раса — крышталь-каменьчыкі...

Узлунала недаўменна рэха гучнае:
Зёлкі, кветкі, дрэвы, сонца —

ўсё тут
штучнае!

Тузануўся шэра-буры ў неба сіняе —
Марна: лапкі ўжо аблутаны, засілены!

Як падкошаны, зваліўся верабеечка:
Ані волі ў небаракі, ні капеечкі...

1989

ВОРАН КРУЖЫЦЬ

Я шукала чараўніцу,
Ах, шукала,
Каб мяне ад варання
Паратавала,
Каб яно штодня-штоночы Не кружыла,
Каб я цяжка так па сонцу Не тужыла.

Абышла я паўкраіны, Паўзямліцы,
Не знайшла нідзе жаданай
Чараўніцы,
Бо яны, бо і яны
Па сонцу тужаць,
Бо над кожнаю душой
Свой воран кружыць...

1989

* * *

Любоў мая, укрый мяне
Хоць позіркам замілаваным:
Хай, зноў табой паратаваная,
Душа хоць трохі адпачне.

Нікчэмны свет, аблудны свет
Агідзеў да ванітавання:
За ўладу подлае змаганне —
І сцяг яго, і запавет.

І гінуць праўды светлячкі
Пад выштукаваным абцасам,
І людзі з цемрай зноў сам-насам,
Ужо, здаецца, на вякі...

Укрый мяне, любоў мая,
Хоць позіркам замілаваным,
Каб, зноў табой паратаваная,
Жыццё як ёсць прымала я.

1989

* * *

Заходзіш. Гамоніш. Прыгортваешся
ўсхвалявана.
Дапытваешся, ці жаданы —
такі нечаканы?

А вочы іскрацца. А вусны смяюцца. А словы
Абвейваюць сэрца бялюсенькім цветам
вішнёвым.

Мы ёсць — і няма нас. Нібы два пялёстачкі,
тонем
У галавакружна расчыненых сонечных тонях.

І п'ём не нап'ёмся з той плыні крышталнай,
вянчальнай,

І гэтая смага —

адзінае, што
найрэальна...

1988

ДА ПЫТАННЯ ПРА КАХАННЕ

З каханнем – як з Богам:
Альбо ёсць вера ў яго існаванне,
Альбо на свеце няма нічога такога.

ПАМ'ЯЦІ РАМАНА

- Ты клікала мяне?

- Прыгадвала цябе.

Сказала,

Што мне яшчэ ні разу ты

Не сніўся...

Не падыходзь так блізка:

Цябе ж ужо няма,

Ты ж у магіле!

- Ты памыляешся: Усе мы ёсць.

І ўсе мы тут.

- Не падыходзь.

Не дагыкайся!

...І пракідаюся ў спалоху.

Кужэльнае святло світання.

Уласны мой пакой.

Тыгр цацачны з разумнымі вачамі

І кнігі на паліцах.

Спакой і ціша.

Нікога.

Але —

Зачыненныя нанач дзверы —

Прачынены!..

Але —

Шчака мая гарыць

Ад пацалунка!..

ЗАЗІРНІ Ў СЯБЕ

За гарамі, за марамі

Ёсць такі кугок,

Дзе чарней начы асенняй

Змрочны мкне пагок.

Ён зглынае ўсё жывое

На шляху сваім,

Найхаробрая істота —

Як сянінка ў ім.

Гінуць зоркі, гіне сонца

У глухой тужбе...

- Дзе ён, той кугок злавесны?

- Зазірні ў сябе.

За гарамі, за марамі

Ёсць такая шыр,

Дзе пануе неасяжны

Шчасцямоўны мір.

Выпадковае, не мае

Там прытулку зло:

Толькі радасць, толькі воля,

І святло, святло

Над усім, ва ўсім, што чэзла

У глухой тужбе!..

- Дзе ён, край той бласлаўёны?

- Зазірні ў сябе.

1989

ШЧЫМ ЛІВАЕ

Да берага бязмоўя не дабрацца
Мне годна — без твайго пляча ў пльўбе:
Ажно гатова сэрца разарвацца
Ад любаснай пяшчоты да цябе!

Найблізкі мой, мой цуд, маё ж ты свята,
Любоў мая, ты ведаеш даўно:
З табой збару я мель і перакагты,
Не ўцягне чорны вір мяне на дно.

Мой валадар, мой скраб неверагодны!
Купае сэрца светла-светлы шчэм:
Вось пльнь жьцця.
Вось любасці нязводнасць.
Бязмоўны бераг дзесь. І мы - пывем...

1988

УСЁ ПАЎТАРАЕЦЦА

Усё паўтараецца — з кожным і ў кожным?
Дзяўчынка, мой след абміні,
Прайдзі муравой, а не колкаю пожняй,—
Не хмарцеся, юныя дні!

Ды ўсё паўтараецца... Не прамінае.
І таўры на лёсах гараць:
Даецца жьццё нам, каб радасць з адчаем
Вучыліся мы прыміраць.

Каму ж удаецца ў адпушчаным часе
Наблізіцца хоць на паўкроку да ясі?

1989

ТАЯ ЁСМЕШКА

А. Д. Кушчынай

Праўду кажуць, што ўпоцемках доля
брыдзе,
Бо не раз і не два спатыкнецца,
Хоць магічны ліхтарык даецца —
Тая ўсмешка, якая на вуснах цвіце,
А карэніцца ў саменькім сэрцы.

Як багата людзей умурована ў змрок
Страху, злосці або нараканняў,
Ні сабе, ні камусьці ў блуканнях
Не пасвецяць ні поблізу, ані здалёк,
Пераслеплыя да шкадавання.

І як мала, як мала між людю такіх,
Хто ва ўласнай хадзе па выбоях
Зберагае, як найдарагое,
Чысты вогнік свайго міласэрдзя да ўсіх,
Сам аж свеціцца хто дабрагою.

Але вось ён, нябесны ці дар, ці заклён:
Покуль ляжаш грудочкам пад сосны —
Аддавайся жыццю светланосна!
І цвіце тая ўсмешка, якая спакон —
Знак абранасці тайнай, дзівоснай.

КАСТРЫЧНИЦКАЕ

У садзе маім — залатыя жыткі ды вяргіні.
Па ліпеньска-жнівеньскіх люта навалных
дажджах
Кароткія дні ўшчэрць наліты і сонцам, і
сінню,
Цяплом і лагодай агулены дол па начах.

У садзе маім, павуцінкай знітованы белай,
Ідуць клён з бярозкай на гібельна-зоўны
касцёр.
І гэтак дзівосна, і блізка ўсё, і зразумела,
Нібыта прырода ўзяла маю жытку за ўзор...

1988

ЦІ ТРЭБА БЫЛО?

Не ты мяне любіш —

Жыццё мяне любіць,

Тваёю істотай вітае-галубіць, а,
Тваімі вачамі ўзіраецца ў вочы,
Тваімі рукамі абняць мяне хоча,
Тваёй палымянаю думкай вартуе,
На самым на ўскраечку прорвы рагуе,
Бо змеркламу сонцу ўсё зьянне вяртае,
Калі да грудзей я тваіх прыпадаю.

Ці трэба было, каб жыццё праляцела,
Пакуль гэту праўдачку я ўразумела?..

1989

VITA BREVIS. PATRIA ETERNIS³

Пажадаў добра мне друг зычлівы.

Добра мне.

Дзень, адмалку на журбу ўрадлівы,
У цане.

Ах, не час валошкавы мой тае —

То пылок

З трапятлівых крыльцаў асыпае
Матылёк!..

Vita brevis. Patria eternis.

Зорны цвет

Чалавечых дум аб шляху ў цернях,
Запавет.

Як не выйду больш на васільковы

Я парог —

Пагукай безмежжа гэтых словаў

Чагырох...

1989

---

³Жыццё кароткае. Радзіма вечная (лац.).

З М Е С Т

Візітная картка

Сябрам

І ты — Радзіма

Не трэба пытацца

Матылёк

Ода дзівосна прыгожаму чалавеку

«Я ўсё жыццё сваё Цябе шукала...»

Страх •

Ластаўчыны бераг

«Не люблю тэлефонных размоў...»

«Мой муж, мой вечны падарожнік...»

Павучок

Адказы

Роспач у вячэрнім аўтобусе •

Дазвол на адпачынак

Яшчэ не да рэшты

Лісток

Пространь Каханя (*паэма-кальханка*)

Але твая сляза

Кара

Апатыя

Сябрыне •

Студзеньскі ліст

На адвітанне з Башкірыяй

«А ты жыві, каханы мой, жыві...»

«А можа, ўдасца, мо сябе ўтаймую?..»

Так званаму рэалісту

Маналог Камілы Марцінкевіч

«Якіх адно вякоў-стагоддзяў не было

ў нас...»

Маналог каханай Кастуся Каліноўскага

З ранку і да вечара

Вясна восемдзесят сёмага

Адказнасць школьнага настаўніка

Набалалае

Песня касінераў

Сузямельцы

Малітва Апанаса Філіповіча

Маналог Казіміра Лышчынскага

Як падумаць. Сабе самой

«Не можа быць, каб ты не адазваўся...»

Прызвание •

Што пакінем

Вяртанне журавоў

Не нахлусі

«...А што радок, ён выжыве — ці не...»

«Шарэе па-асеннямү ваколле...»

Адпомста

Песня ў цярноўніку

Незамгленасць

Дарожнае. Па свяце паэзіі ў Крошыне

Строма

«Умее Час, вялікі дабрадзеі...»

Жаваранкі пяшчоты

Світанне

У вераснёвым полі

Не даймасыя

«Усё было: і сон, і парыванне...»

Пакуль глядзіш па белы свет

Просьба

Адзіны

Два адказы

З-за рэчкі, з-за гаю

Мелодыйка

Памяці Жэні Янішчыц

Лаўцам чорнага ката ў чорным пакой

Яшчэ помніцца
«У несаступлівай журбоце...»
Баечка
Воран кружыць
«Любоў мая, укрый мяне...»
«Заходзіш. Гамоніш. Прыгортваешся ўсхвалявана...»
Да пытання пра каханне
Памяці Рамана
Зазірні ў сябе
Шчымлівае
Усё паўтараецца
Тая ўсмешка
Кастрычніцкае
Ці трэба было?
Vita brevis. Patria eternis

Мацяш Н.

Шчаслівай долю назаві...: Лірыка.— Мн.: Маст. літ.,
1990 — 110 с.

ISBN 5-340-00468-6.

Ёмістасць паэтычнага голасу, шматколернасць інтанацыйнай палітры, па-народнаму яркая, вобразная мова, тонкае успрыманне прыроды, вяртанне да беларускіх нацыянальных традыцый і фальклорнай паэтыкі, разуменне мінулага як падмурка сучаснасці, аптымізм,— жаданне «долю назваць шчаслівай» зусім невыпадковае,— асноўныя рысы творчасці Ніны Мацяш. Імі вызначана і новая кніга.

© OCR: Камунікат.org, 2010 год

© Інтэрнэт-версія: Камунікат.org, 2010 год

© PDF: Камунікат.org, 2010 год